

Notat

Dato: 22. april 2024
Reference: Mads Holm-Petersen
Tlf.: 20 75 15 20
E-mail: mhp@norddjurs.dk
Journalnr.: 24/3051

Scenarier for et fælles kommunalt energiselskab på Djursland

Kommunalbestyrelsen i Norddjurs Kommune besluttede den 16. april 2024 at der optages dialog med Syddjurs Kommune med henblik på en afklaring af mulighederne for etablering af et fælleskommunalt energiselskab til solceller. Dialogen forankres politisk i Miljø- og Teknikudvalget.

Af drøftelserne fremgik det at der var fokus på juridiske muligheder for at oprette et fælleskommunalt energiselskab til etablering, drift og distribution af vedvarende energi.

Status for juridisk afsøgning

Som det fremgik af drøftelserne i Kommunalbestyrelsen har Syddjurs igangsat en afsøgning af de juridiske muligheder for et kommunalt eller fælleskommunalt energiselskab med henblik på at kunne etablere vedvarende energiforsyning på kommunale ejendomme. Undersøgelsen skal belyse:

1. Regler og muligheder for dannelse af et kommunalt selskab til drift af solcelleanlæg, herunder kommunens hjemmel, valg af selskabsform og rammerne for samhandel mellem kommunen og selskabet.
2. Økonomiske muligheder og konsekvenser ved at stifte et solcelleselskab, herunder mulighederne for at opnå tarifbesparelser på egenproduktion, selskabets mulighed for at optage lån, modregningsregler i forbindelse med uddelinger fra selskabet til kommunen og konsekvenser for den kommunale låneramme.
3. Selskabets driftsmæssige opgaver, herunder håndtering af praktiske forhold mellem kommunen og et sådant selskab.
4. Erfaringer fra andre kommuner i det omfang, Advokaten kan dele disse erfaringer indenfor sine fortrolighedsforpligtelser.
5. Processen for at stifte et selskab og hvilke aftaler der skal indgås i forbindelse med etablering og drift af fremtidige solcelleanlæg. Fx en elhandelsaftale.
6. Mulighederne for at etablere et fælles selskab med Norddjurs Kommune.

Syddjurs Kommune forventer at undersøgelsen er gennemført inden sommerferien.

Syddjurs Kommune har telefonisk lovet at de vil holde Norddjurs Kommune orienteret om fremdrift og resultater af afdækningen.

Generelle betragtninger

Et fælleskommunalt energiselskab er et energiselskab, der ejes og drives af flere kommuner i fællesskab. Det er en måde for kommunerne at samarbejde om at levere energi- og forsyningsydelser til deres borgere og virksomheder. Et fælleskommunalt energiselskab kan være involveret i en række aktiviteter, herunder etablering af produktionsanlæg, produktion, distribution og salg af elektricitet, varme, vand og andre energirelaterede tjenester. Der er pt. ikke taget stilling til begrænsninger i denne portefølje.

Typisk etableres et fælleskommunalt energiselskab for at opnå fordele som økonomiske stordriftsfordele, bedre koordinering af energiforsyningen, styrket lokal kontrol over energipolitikken og øget fokus på bæredygtighed og miljøhensyn. Det aktuelle hovedfokus er dog det miljømæssige hensyn og muligheden fra at det fra kommunalt hold bliver muligt at etablere kommunalt ejede solfangere på kommunale arealer/bygninger.

I praksis kan et fælleskommunalt energiselskab tage forskellige former afhængigt af de konkrete behov og mål for de deltagende kommuner. Etablering af et fælleskommunalt energiselskab mellem Norddjurs og Syddjurs Kommune kan være en måde at håndtere energiforsyningen fra kommunale energiforsyningsanlæg til kommunens bygninger, samtidig med at det kan bringe en række fordele og udfordringer med sig.

Udover de umiddelbare juridiske overvejelser om form for og indhold af et fælleskommunalt energiselskab skal der afklares en række politiske, organisatoriske og økonomiske overvejelser. Disse overvejelser kan tage udgangspunkt i en række muligheder og komplikationer:

Muligheder:

Mulighed for energiforsyning og distribution fra kommunale ejendomme: Den politiske intention med etablering af et fælles kommunalt energiselskab er at åbne for muligheden for at udnytte kommunale ejendomme og arealer til produktion af vedvarende energi.

Energiuafhængighed: Ved at etablere et fælleskommunalt energiselskab kan kommunerne blive mere uafhængig af eksterne energileverandører og have mere kontrol over sin egen energiforsyning.

Lokaløkonomisk udvikling: Et fælleskommunalt energiselskab kan skabe lokale arbejdspladser og øge den økonomiske aktivitet i kommunen, især hvis det involverer investeringer i vedvarende energiprojekter som sol- eller vindenergi samt eventuelt power to X produktion.

Fleksibilitet og tilpasning: Kommunen kan bedre tilpasse energiforsyningen til lokale behov og prioriteter, f.eks. ved at fokusere på bæredygtige energikilder eller energieffektivitet i kommunale aktiviteter.

Miljømæssige fordele: Ved at investere i vedvarende energikilder kan kommunen reducere sit CO₂-udslip og bidrage til at bekæmpe klimaforandringer.

Lokal forankring: Et fælleskommunalt energiselskab kan være mere lydhør over for lokale bekymringer og interesser, da det er direkte ansvarligt over for kommunens borgere.

Komplikationer:

Kapitalbehov: Etablering og drift af et energiselskab kræver betydelige investeringer i infrastruktur, teknologi og personale, hvilket kan være en udfordring for en mindre kommune med begrænsede ressourcer.

Teknisk ekspertise: Drift af et energiselskab kræver specialiseret teknisk ekspertise, som kommunen måske ikke har til rådighed internt og derfor skal ansætte eksternt.

Lovgivningsmæssig kompleksitet: Energisektoren er ofte underlagt komplekse lovgivningsmæssige og regulatoriske rammer, som kan være udfordrende at navigere i for en mindre kommune uden erfaring eller ekspertise på området.

Risiko og usikkerhed: Investeringer i energiproduktion og infrastruktur indebærer altid en vis risiko, f.eks. i forhold til teknologisk udvikling, markedsvilkår og politiske beslutninger, som kommunen skal

være opmærksom på. De nye store statslige investeringer i vindenergi i Kattegat vil alt andet lige have indflydelse med prisdannelsen for el-energi de kommende år og medfører derfor en usikkerhed i afsætningen af el.

Konkurrence: Etablering af et fælleskommunalt energiselskab kan møde modstand fra eksisterende private energiselskaber, som kan opfatte det som en trussel mod deres forretning og muligvis forsøge at forhindre det gennem politisk lobbyisme eller retssager.

Umiddelbare overvejelser om etablering af et fælleskommunalt energiselskab

Under det kommunale forsyningsselskab AquaDjurs A/S

AquaDjurs udbygges med en energidivision for at skabe et integreret vand- og energiselskab. Denne udvidelse fokuserer på investeringer i vedvarende energiproduktion og energieffektivitet, udnytter synergier mellem vand- og energisektorerne og prioriterer bæredygtighed og lokal udvikling. Med en effektiv styring og klare driftsprocesser sigtes der mod at levere pålidelig og bæredygtig energiforsyning samt fortsætte med at opretholde høj servicekvalitet inden for vand- og spildevandstjenesterne.

Kommunalt ejet energiselskab:

I dette scenarie etablerer kommunen sit eget energiselskab, der er 100% ejet og drevet af kommunen selv. Dette giver kommunen fuld kontrol over energiforsyningen og -driften samt mulighed for at tilpasse den til lokale behov og prioriteter. Kommunen kan investere i vedvarende energiprojekter som sol- eller vindenergi samt udvikle energieffektivitetsprogrammer og infrastruktur. Dette kræver dog betydelige investeringer, teknisk ekspertise og risikostyring, og kommunen skal være klar til at påtage sig ansvaret for drift og vedligeholdelse af energisystemet.

Offentlig-privat partnerskab (PPP):

I dette scenarie indgår kommunen i et partnerskab med private virksomheder inden for energisektoren. Kommunen kan bidrage med infrastruktur, ressourcer, arealer og lokal viden, mens de private partnere bringer teknisk ekspertise, finansiering og driftskapacitet. Dette partnerskab kan være fordelagtigt, da det kombinerer det offentliges engagement med den private sektors effektivitet og innovation. Dog kræver det en klar og retfærdig kontrakt, der fastlægger roller, ansvar og fordeling af risici og gevinster.

Energifællesskab med borgerdeltagelse:

Dette scenarie involverer aktiv deltagelse fra kommunens borgere og interessenter. Kommunen kan organisere et energifællesskab, hvor borgerne investerer i og ejer dele af energiproduktionen, f.eks. solpaneler på kommunale bygninger eller vindmølleparker på kommunens jord. Dette kan øge lokal opbakning, skabe ejerskab og engagement blandt borgerne og bidrage til lokal udvikling og bæredygtighed. Det kræver dog en effektiv kommunikations- og inddragelsesstrategi samt klare regler for ledelse og deling af gevinster.